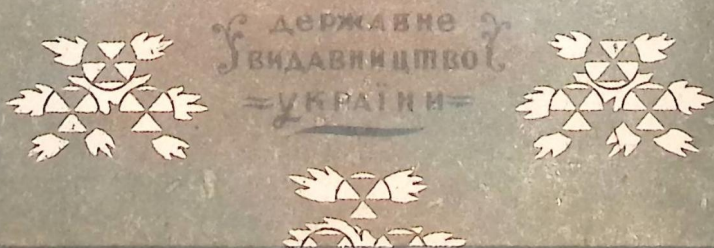

PK-2
П-324-Б
586205

СЕРГІЙ ПИЛИПЕНКО

БАЙКІВНИЦЯ

Побачиш байківницю,
Ти не кажи—дурниця,
Бо пригадай мій любий,
Як кажуть старі люде:
— „Співай пісень“!— „Не вмію“!
— „Кажі байки“!— „Не смію“!
Чого-ж то воно так
Прикинувся той ляк?

ЧВЕРТЬ КОПИ БАЙОК

1. Теля.
2. Чудова скрипка.
3. Пиво.
4. Свинота.
5. Нарада раків.
6. Отара.
7. Щастя.
8. Чабаненко.
9. Петрусєва хата.
10. Дві потворі.
11. Жінка й павук.
12. Пожежа.
13. Пуга.
14. Гусак і ластівка.
15. Воли.

В-324-6
586206

БІБЛІОТЕКА
№ 586205

Харків. Д. Ц. № 500.

З другої друкарні Ц. К.

PK2 586205
П-324-6. Пилипенко С.
Байківниця.

1977
28/11-852. М. Каш-
миров.

8(c2)2

Т Е Л Я .

воста задравши вгору
І вихиливши спину,
Ганя теля по двору,
Дуріє без упину.
Коли це із-під ніг
Зненацька коник—плиг!
Одразу на три кроки
Він одлетів
І десь, в траві високій
Сховавшись, сів.

— „Оце так-так!“

Телятко здивувалось:
„Це стрибунець—мастак.
Коли-б набралось

В моїх ногах
Остільки сили, як у нього,
Я плигонув би аж до того
Гаю, що ген-ген росте,

Де череду пасе
Старий пастух,
Та серед неї—бух!

От-то-б перелякались всі корови
Та наш бугай здоровий!

Всі-б казали:—„Телятко-молодець,
Над стрибунцями стрибунець“.
Ой, дайте-же такі ноги
Мені, небесні боги,

Як в того коника навміць!
Теля навколішки—беркуць!

І ну прохати,
Канючити, благати
Так невідмовно бога,
(Скотинячого, певно),
Що він дурні вимоги
І ті благання ревні
Небавом задовольнив.

(Мабуть невольний
І бог скотинячий від шалу,
Що хутко так вблагало).
Зробились ноженята

Б А Й К І В Н И Ц Я

Такі міцні в телятка
Немов-би скуті з криці
Воно і не бариться:
І вгору вмить
Теля летить,
А звідти знов
На землю—бов!
Аж горобці,
Почувши ляс,
У розліт враз.

Вже згодом полохливо
Пороздивитись диво
Помалу позлітали
І так зацвірінчали,
Побачивши млинця
Замість горобця:

— „Гай-гай! Погана штука!
От-то-ж тобі наука:
Щоб високо стрибати
Ще треба крила мати“.

* * *

А я скажу від себе:
Мабуть і розум треба
Не стільки, як в теляті—
Було-б чого стрибати.

ЧУДОВА СКРИПКА.

музики скрипочка була.
Коли він спроквола
По неї смиком поведе,
Вона задеренчить,
Немов бджола
Гуде,
Як колесо рипить,
Реве.
Колись чи мимохить, чи
вмисне,

А саме як—незвісно,
Але хтось сів
І на тріски ту скрипку потрошив.
Схопивсь за голову музика:
— „Оце настачив лиха!
Ну що його робити?
Трісок цих не стулити,—
Хоч зараз викидай“...
— „Еге, стривай!—
Спинила жінка харпака:
— „Біда ще й може не така.
Вдягай-но ти жупана,
Бери п'ять злотих на ралець
Та чимчикуй до того пана,
Що в місті десь майстерню має:
Він, певно, добрий фаховець
І щось тобі поре“.
Музика повагавсь, потилицю почухав,
Але послухав.
Приніс.
Музичний майстер подививсь
І каже, втявши діло:
— „Гаразд! Приходь лишень в неділю.
Ще буде скрипка жити,—
Нехай той гевал не радіє,
Що певно мав лиху надію
Тебе без неї залишити“.
Приходе у неділю знову—
А скрипка вже й готова.
— „А ну, лишень, заграй!
Та тільки знай:

БАЙКІВНИЦЯ

Не сіпай смиком, наче батогом
По спині, по воловій,—
Натискуй повагом,
Поволі“.
Бере музика
Ту скрипочку і смика,
Та як заграє,—
Немов хто скрипку підміняв:
Де хижі ділося гудіння,
Настирливе, бридке рипіння?
Чудовий срібний згук
Бренить з-під його рук,
Сміється, ластиться, чарує,
Ридає, стогне і сумує,
Безмежне чується весілля,
Журлива пронесеться хвиля—
Все скрипка грає-виграє,
Немов-би-то-жива співає.
— „Та що-ж це ти зробив з того отрібку?“
— „Як-що? Ти-ж бачиш—скрипку.
Напасник твій, замісто шкоди,
Зненацька став тобі в пригоді:
Поцілені платівочки бренять,
Іх треба тільки постулять—
І з тих окремих голосів
Полине пісенька без слів“.

* * *

Біда і нашій скрипці,
Та поштукуєм—не журіться!
Буде в федеративній лад
Без жодних вад.

П И В О.

роварник молоденьке пиво
Мав на броварні у барилі.

Шумує пиво і буркоче—

На волю хоче,

Угору днище випинає,
Бо вщерть налляте, аж до
краю.

— „Ти чуєш, як воно
булькоче?“

Броварника упереджають
Дотепні люде:

— „Потрібно затичку відбити

І трохи пива відточити,

Бо лихо буде“.

— „Дарма, ущухне незабаром!
Чого там клопотатись даром?

Барило й затичка дубові,

Тому й ніколи...“

Трісь!

Броварнику! Дивись:

Нема барила,

Нема вже й пива.

* * *

Не треба, мабуть, і казати

Кого до пива порівняти:

Терпець невдовзі увірветься,

Барило панське розірветься

І на весь світ

Інтернаціональний гімн побідно
загремить.

СВИНОТА.

а передодні свят госпо-
дар порався на дворі.

Кипить робота!

Все лагідно, порядок і чи-
стота.

Але свинота

Кувікала щось інше на
оборі:

— „Дивись, як дурень там
потіє,

Мете мітлою

Працює заступом, сокирою, пилою.

Того не розуміє,

Що краще свинорії

Не знайде ані-чого в світі.

На нашу думку так:

Полити

Скрізь помиї,

Навезти гною купи і пустити

Це потовкти гаразд

І попорити нас.

От-то була-б робота!“

— „Мовчи, свиното!“

— Озвавсь Сірко з-під тина:

— „Свині свинарник — рай,

Це знає і дитина.

Мовчи-ж, не заважай

І знай свою хлівину!“

* * *

Трудящий люд працює,

А от буржуї

Свинячим писком

Каляють комуністів.

НАРАДА РАКІВ.

байливий дідько Водяник
Покликав раків на нараду
І каже так до них:
— „В ставочку є карасики і
щуки.

Ось дайте-но пораду,
Щоб у моїй державі
Карасики не знали муки,
І щуки

Щоб не були в неслав'ї“.

Поснідавши як слід,
Взялися раки сміло,

Щоб до-обід

Це покінчити діло,

Гаразд росплутать справу

І врятувать державу

Від сварок повсякчасних

Між щукою лихою

Й карасиком нещасним.

Гадали-міркували,

Крутили головою—

Щось не виходе діло.

— „От-то рахуба!

Немов-би задубіло“.

Найстарший мовив рак

І закопирив губу:

— „Коли вже так,—

Ось я пораю:—

Ми пообідаємо вмить,

Та ще зберемось без обави

Порозсудить

І довести до краю

Прекапосні ці справи“.

Оцю промову слуха
Стара досвідчена ропуха

І міркує:

— „Дурний ти, раче,—

Як я чую:—

Ну де-ж ти бачив,

Щоб сполучали в купу

Карасика і щуку?

Щоб не було в ставочку звади

Й карасики водились рясно

Та не приймали більше муки,

Порада

Ясна—

Повикидать всі щуки“.

* * *

От-так колись селянам

Давали землю й волю,

Аж доки радовлада

Панів усіх—мітлою.

О Т А Р А.

а взмор'ї паслася отара.
 Баран, як личить, на
 чолі, —
 Куди баран, туди й
 усі.
 Аж ось гуркоче
 хмара
 І знявсь лихий північний
 вітер бора.
 На суходолі
 Ламає ліс,
 Трощить.

І шум, і свист,
Усе біжить.
На морі

Пінлива хвиля хвилю доганяє
І бризки сипле градом...
До вітру повернувшись задом
У купу збилися овечки,
Мемечуть,
Передні задніх натискають,
В нестямі сунуть одні одних
Прямісінько в морську безодню.
І лава там за лавою щезає,
Зірвавшись стрімголів із кручі...

А де-ж баран? Де той, що учить?
Тепер іззаду сам один,
І задом теж до вітру він,
І вітер теж його погнав
І вмиє з отарою змішав.

✻   ✻
✻

Ми—люде—не овечки
І розум більший маєм,
Про те бувають речі
Не кращі як з бараном.

ЩАСТЯ.

О мудреця джигун підхо-
дить
І з посмішкою мовить:
— „Ти знаєш все,
Вельмишановний,
І безумовно
Навчиш мене
Як щастя людського
дізнати

І шлях до нього натра-
пляти.

Скажи, чекаю нетерпляче!"

„Гаразд! Навчу, юначе,

І покажу дорогу!

Ось слухай-но: забгати

Для цього треба ногу

В тісний, вузький черевик,

Попоходить що-мога

І скинути по де-якій годині—

Щасливий будеш чоловік

Ти тої же хвилини“.

* * *

А що-б мудрець тоді сказав,
Коли-б хто інший поспитав?

ЧАБАНЕНКО.

о батька на толоку
Того-сього потроху
Приніс поснідати Іван,
Маленький чабаненко.
Попив і попоїв старий ча-
бан,
Охляв хутенько,
Куняв, куняв — та й хропака
задав.

Ось нищечком Іван гирлигу
взяв,
Повісив торбу через плечі
І міркує:— „Час настав
Тепер мені чабанувати.
Ось бережися, гурт овечий!
Щоб не займати
Мені засіяного поля,
Бо так смикну,
Що ну!“
Між тим овечкам—воля.
І бачить чабаненко,
Що вже давненько
В зеленім житі самопаски
Один баран
Годується смачненько.
— „Чекай, заждеш ти ласки!“
Кричить Іван,
Бігцем перестріває
І в барана гирлигою шпурляє.
Але баран
Опуцька не злякався:

БАЙКІВНИЦЯ

Буцька як дав,
Аж мій Іван
До-долу впав
І юшкою заллявся.
Від галасу прокинувся чабан
І каже синові малому:
— „А що, набив оскому?
Ось не дивись лишень високо,
Бо запорошиш злегка око“.

* * *

Оцю пораду дати
Ще де-кому кортить,
Та треба помовчати,
Щоб гулі не набить.

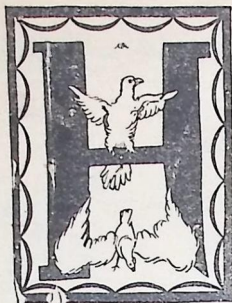
ПЕТРУСЕВА ХАТА.

о дому з брану повер-
нувся
В село їдне Петрусь.
Багато де-чого на-
чувсь,
Набачивсь за три ще й
гаком роки,
Поздишав трохи

Й будувати
Собі будинок кращий
загадав.
— „Які погані хати
По селах всіх у вас“,
Петрусь з сусідів глузував:
— „Тісні, брудні, горбаті...
Ось прийде час —
Собі палац,
Побачите, збудую враз“.
І без обави
Свою халупу вщент ламає,
Щоб потім збудувати
Новенький дім
На місці тім.
Не важко руйнувати —
Аби почав.
Ураз немає хати, —
Як віл злизав.
Аж ось як гримне хмара,
Як заперіщить дощ,
Гуркоче грім, хуртеча, чвара..

Й босонож
Петрусь чухрає,
Чортякаючись, з двору аж до ганку
Своїх сусідів ближчих і благає:
— „До перестанку
Негоди цеї, хоч на час,
Чи не дасте переднювати
Мені, сусідоньки, у вас?“
Сусід в одказ,
Всміхнувшись, промовляє:
— „Біда на розум наставляє!
Коли погана хата —
Будуй нову,
Та не ламай стару,
Аж доки працю, брате,
Ти не скінчиш свою“.

ДВІ ПОТВОРІ.

е знаю вже, яким це
робом сталося,
Потворі дві понаро-
джалось:
Орлячі крила,
Неначе з криці куті,
До курки доля почепила,
А можуть,

Орлові вільному—від
курки,

Куценькі
І кволенькі,

Повісила обабіч, мов дві цурки.

Орла повітря вабить,
Кортить аж по-за хмари,
В кублі сидіти вадить—

Та даром:

Не бачить йому волі,
Бо крильця кволі...

Колись не витримало серце
І знявся він з свого кубельця,—

Хотів полинути на небо,
Забувсь, що міць для того треба

Не тільки в серці,

Ще й у крилах.

І сизоперцю

Сила-в-силу

На землю злинуть пощастило.
З землі-же знятись він не в змозі.
Серденько ние і болить,
В очах у нього дрібні сльози,
Але... що-ж може він зробити?
А що-ж друга потвора?
Що-ж? Кублиться на дворі,
Куйовдить по-під-тинню
Та дзьобає насіння.

БАЙКІ ВНИТЯ

Сама того не знає,
Навіщо крила має,
Бо тягнуться вони,
За нею по землі,
Ходити заважають,
А випростать—несила,
Як-би й схотіла,
Бо м'язи не втримають.
Ще й курячу великий ляк
Бере враз душу:
— „Чого летіти мушу,
Як проживу і так?“

* * *

Частенько доля так жартує:
Край світа-б інший полетів
І все-б життя перетворив,
Але... крилець йому бракує.
Другий же має силу, змогу,
Так серце, розум в нього вбогі,
Ще-й ганджі телепень не чує
І з першого, бува, глузує.

ЖІНКА Й ПАВУК.

жінки в хаті мухи заве-
лись.

Нема від мух покою:
Все лізуть в очі, рот і ніс,

Гудуть

І спати не дають.

Ну, що робить з такою
Нахабною юрбою?

Благає жінка павука:

— „Павуче, любий брате,

У тебе вдача вояка—

Повичисть мені хату“.

— „Гаразд!“—сказав павук

І вмить

Ловить

В мережку—павутину

Почав всіх мух

У жінчиній хатині.

Невдовзі й дух

Навратливої зграї зник

Повік.

Тоді ганчіркою з кутка

Почала жінка вимітати

Гладкого павука.

— „За що? Стривай...“

„Ти—кате“!

Мовчи, павуче, та тікай

І не погань вже хати.

* * *

Концесії, мій друже,

На це подібні дуже.

Хто-ж буде жінка й мухи—

Пізнаєш без науки.

А скажеш, що нема подяки павукові—

Брехня! Адже-ж гладкий він і на волі.

ПОЖЕЖА.

їднім селі в небіжчика

Кіндрата

У день зненацька занялася

хата.

Сиділи вдома і старі, і

діти—

Було велике свято—

Тому й гасити

Було-б кому,

Але... Та краще вже почну

Без лайки

Свою казати байку.

— „Ой, лишенько! Пожежа! Пробі!“

Кричить сусід Методій

І рятувати

Біжить своїх волів

В повітку стрімголів.

Московка Катерина

Чим дужч до скрині,

Щоб витягти із хати

Жіноче шмаття.

Старий Прокоп

Кожуха хоп—

Та на городи,

Щоб зберегти від шкоди.

Мала Маруся

Жене скоріше гуси.

Галина, її мати,

Всі бебехи із хати

Крізь вікна викидає.

Сусід Мусій

Що-сили поспішає,

Щоб вулик свій
З садка кудись тягнуть,
Бо бджоли пропадуть.
І всі кричать і репетують,
На гвалт що-сили галасують:
— „Рятуйте, пробі, добрі люде!
Ой, боже-ж мій! Ой, що-ж то буде?“
А що-ж було?
Згоріло все село...
Тепер немає хати
Не тільки у Кіндрата,—
Ще й в Мусія, Катерини,
У Методія, Горпини,
У Прокопа і Галини,
Та й сусіди їхні бідні
Всі зазнали що то—злидні,
Сльози ллють і долю лають,
А хто винний—не вгадають.

П У Г А.

олись-то коник вороний
Обурился на пугу:
— „Я не дурний
Терпіти далі цю наругу:
Що-дня нещадно пужить
І по крижу, і по боках,
І по спині, і по ногах,—
Це може осоружить

Хоч кому!“
І щоб покласти край тому
Намислив знищити він пугу
За прикру надолугу.
Схопив її зубами,
Жує, кусає, мене,
Що-сили рве,
Товче, трощить ногами,
Об землю б'є,
Копитами гатить,
Аж пил курить.
Так коник розпалився,
Що аж харчить.
Нарешті зупинився—
Коли лежить
Від пужална трісок де-кілька
Та ремінця самі уривки.
— „А що? Позбувся лиха?
От-то і все!“
Превесело мій коник рже,
Задрав хвоста від пихи,
Понастовбурчив вуха

І слуха:
 Чи не хвалитиме кобила,
 Що попліч з ним ходила?
 — „Овва! Позбувся! Ось дурний!“
 Зненацька чує вороний
 Глумливу відповідь кобили:
 — „Хіба в господаря купила
 Не вистачить на другу—
 Ще гіршу пугу?“

* * *

Тут помилку
 Зразу видко:
 Бий не било,
 А правило.

Іля ставочку ластівка
 сиділа.
 (Сюди вона набрати мулу
 прилетіла).
 Побачивши її, гусак
 регоче,
 Глузує і гергоче:
 — „Яка шкандиба
 На березі кульгає!
 Вузька, мов риба,
 А плавати не знає
 Як.

Ось я—гусак—
 Себе скрізь добре почуваю:
 І хожу, й плаваю, й літаю,
 Наче“...
 — „Та все погано, мій гусаче!“
 Ластівка хвальку перепинила:
 — „Про мене краще
 Ідне гаразд уміти
 Та не блудити.“
 І по тім слові полетіла.

* * *

Подивишся—і в світі так:
 Мов той гусак,
 До всього хтось береться
 (І не сміється!)
 Та тільки й встиг,
 Мов з клоччя той батіг.

В О Л И.

Помер старий господар, і
    майно
До сина молодого перей-
    шло.
Побачивши волів, сусід
    гука:
— „Радієте, мабуть?
Тепер вже батого

Старого вам забуть
    Прийдеться,
    Зазнати кращого життя
    Нарешті доведеться“.
— „Кажіть! Хіба нам не знаття, —
    Волова відповідь була: —
    „Що в молодого козака
    Занадто замашна рука?
Нехай другий господар буде:
    Волова доля—
    Лиха неволя,
І нас батожить не забуде“.

* * *

От-то-ж і знай, мій друже,
— Що всяка влада пужить.
А щоб не мали зовсім влади,
Гуртуймось у Всесвітню Раду.
Самі трудящі—геть панів!—
І не будем ми за волів.

